

**MIJA
RENSTRÖM
SIRENERS
SÅNG**

FÖRORD

Mija Renströms konstnärskap kretsar kring ett granskande och ifrågasättande av strukturer. Hon bryter ner och återskapar dem på ett nytt sätt. Med ett kritiskt, analytiskt förhållningssätt tar hennes verk sin utgångspunkt i kvinnligt identitetskapande.

Hennes intresse för virkade dukar väcktes under studietiden på Högskolan för Fotografi i Göteborg. Genom att låta virkningarna bryta sig fria från sina förutbestämda mönster utvecklar Mija Renström det kvinnliga konsthantverket och ger det en plats i historieskrivningen. Hon omtolkar hantverket när hon låter de virkade objekten svämma över alla gränser och ifrågasätter därigenom gamla föreställningar om kvinnligt och manligt.

Under flera års tid blev virkandet en del av vardagen. De följde henne överallt; på tåget, på resa, på bussen, i hemmet. Till en början gav Mija Renström objekten titlar efter det tillfälle de skapats i och daterade dem alltid efter det datum de färdigställdes. Titlarna kunde relatera till platser, syftet med varför den blivit till eller

hennes egen sinnesstämning. De virkade objekten formar en slags dagboksanteckningar. Antalet virkade objekt växte och så småningom beslöt Mija Renström för att samla alla virkningar i ett arkiv. Idag består arkivet av totalt 167 virkade objekt som avfotograferats och sammanställts i en bok. Eftersom de är ordnade i tidsföljd kan man tydligt följa hur virkningarna utvecklats med tiden och deras förändringar i utseende. Det går att urskilja ett experimenterande med olika färger och tekniker, inspiration från utlandsresor, försök att konsekvent repetera, reproducera en bestämd form eller bryta mot alla begränsningar och skapa fritt.

Inför min examensutställning på Internationella Curatorutbildningen vid Stockholms Universitet bjöd jag in Mija Renström att arbeta platsspecifikt med utställningsrummet. I utställningen *Sireners Sång* presenterar hon ett verk som tidigare inte visats i Stockholm.

Jag vill rikta ett stort tack till Mija Renström för samarbetet och den dialog genom vilken utställningen har uppstått.

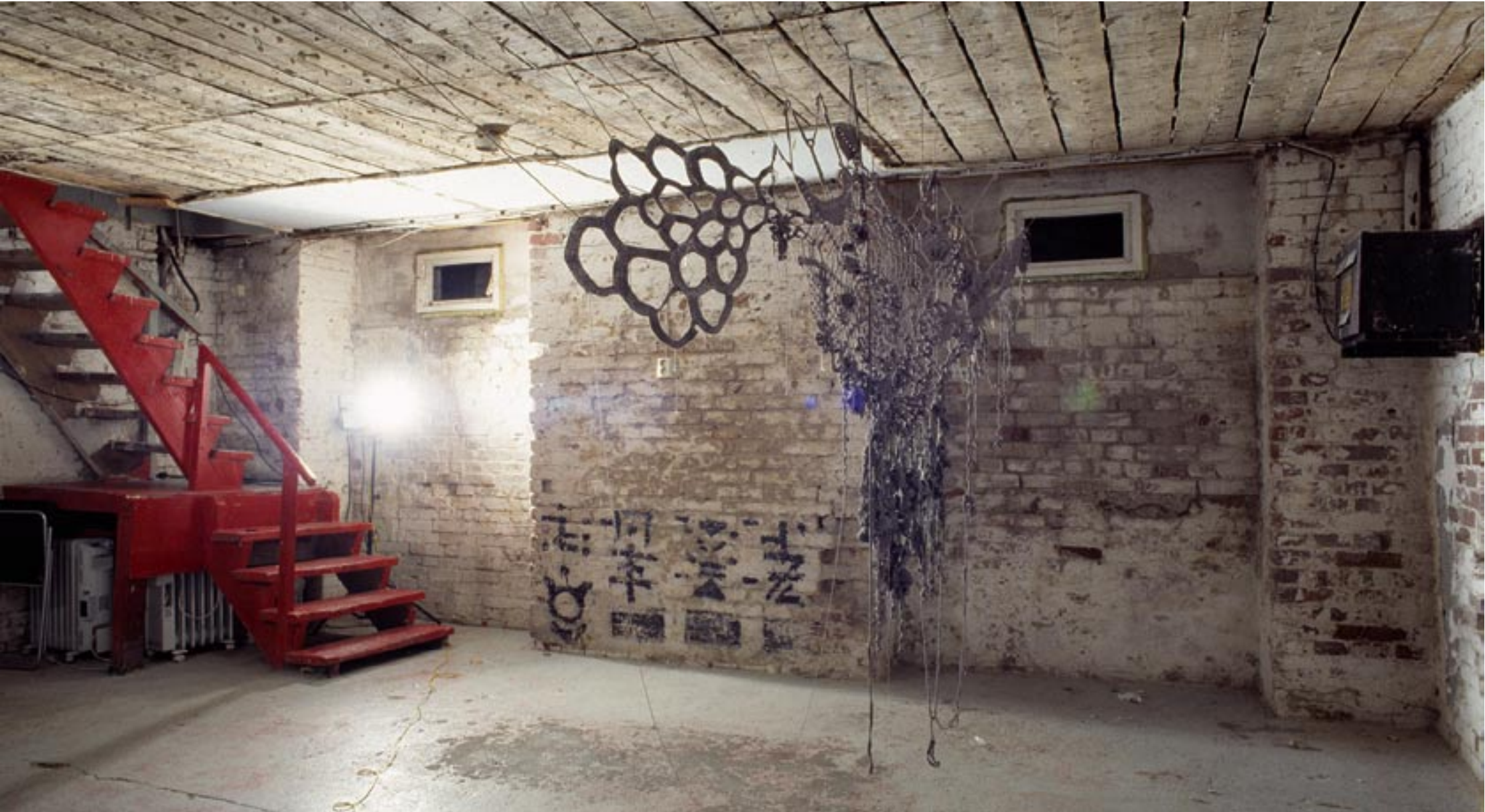
GAMLA STRUKTURER I NYA SKEPNADER

Det mystiska, organiska och obeständiga symboliserar föreställningar om det kvinnliga. Mija Renström utmanar dessa historiska myter. Hon omformar dem och formulerar en historia, som bryter mot förutfattade idéer om kvinnligt och manligt. Hennes virkade objekt förhåller sig till en lång tradition av kvinnligt konsthantverk, genom att ta sin utgångspunkt i virkade dukar. Deras traditionella mönster går att repetera och reproducera. Mija Renströms objekt däremot fjärrmar sig från att formas i enlighet med de traditionella förutbestämda, strikt återhållna mönstren.

I opposition till sina släktingar verkar virkningarna ha en inneboende strävan att överskrida sig själva. De frångår mönstrets förutsägbarhet och överskrider, utan att förlora sin essens, förväntningarna på dess natur.

I de virkade objektens besatta strävan efter att överskrida sig själva utgör inte ens rummet en begränsning. Likt organismer med ett eget liv har de en inneboende drift att ta sin omgivning i anspråk. Lågmålt formas utväxter - korta, långa, förgrenar de sig likt stjälkar på en växt som söker sig i olika riktningar. Små organiska objekt vars tentakler krypande tagit sig in i rummet via ventilationssystemet sprider de sig slumpartat utefter väggar och golv. Tunna, fina trådar fäster i

taket och utvecklas till en tung kropp som hålls uppe fritt hängande i lokalen. Lika formlös och obestämd som en amöba antar de virkade objekten nya skepnader i olika utställningsrum. De överkommer rummets arkitektoniska hinder genom att ömsom anpassa sig till dem, ömsom assimilera dem eller destruktivt bryta ner dem. I vita avskalade gallerirum uppträder enstaka små virkade objekt som ett brott mot den strikta estetiken. Inordnade i långa rader på väggen likt uppspikade troféer, exponeras de som rariteter på samma sätt som fjärliar i en fjärlilssamling. När de istället slumpartat utplaceras på väggar och tak påminner virkningarna mer om ett mögelangrepp. Små sporer som sakta förökas, vars grepp om rummet blir allt

starkare tills allt utrymme beklänts med en luden beläggning. Även luften fylls med sporer och förgiftas. I den råa källarlokalen på konstgalleriet Sparwasser i Berlin ger den virkade installationen sken av att vara ett spindelnät som spänner över halva rummet. Skuggan på väggen blir en slags teckning med ljuset som drar till sig betraktaren uppmärksamhet.

Orsaken till varför objekten uppträder så olika i olika rum beror till viss del på strukturen och materialet hos ytan den fästs vid. När en virkning väl spänts fast har den fått en unik utformning. Att återskapa ett särskilt utseende eller en hel installation är näst intill omöjligt, som om virkningarna fjärmade sig från repetition, systematiskt kontrollerad reproducering. Med samma motstånd

undflyr objekten även namngivning. En virkning ges olika titlar som anpassas till varje ny situation och miljö de uppträder i. Genom att dokumentera varje situation med sin unika konstellation i bild hejdas undflyendet. Avfotograferandet blir ett sätt att bevara virkningarnas utseende, men också ett enträget försök att behålla kontrollen. Ett maniskt kategoriserande, ett systematiserande i en kamp om att begränsa den andre. Tänkare som Freud, Horkheimer och Adorno hävdar att stark identitetsbildning och utveckling av jaget

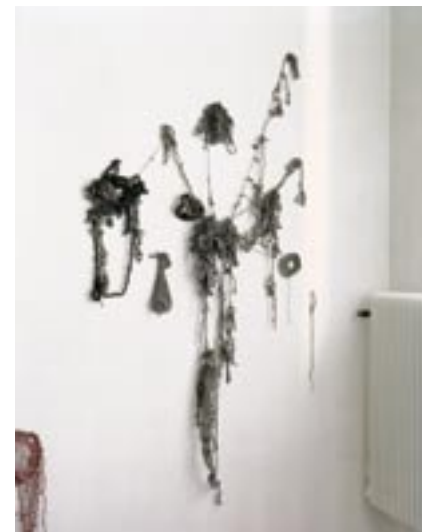
förutsätter dominans över andra. Man skulle kunna se Mija Renströms arbeten i relation till dessa idéer, som en kamp för att vinna greppet om förutsättningar för virkningarnas existens. Genom

att om och om igen försöka reproducera samma mönster, upprepa samma form, försöker konstnären tvinga objekten till underkastelse, hindra deras transcendens. Gång på gång bryter de sig fria. Under ytan av fridfull samlevnad döljer sig en darwinistisk realism, grundvalen i den västerländska modernismens ontologi och fröet till en narcissisk individualism. I berättelsen om moderniteten föds den moderna människan när hon övervinner sina drifter. Genom att följa det rationella förnuftet utvecklas jaget till att bli självständig och oberoende. Individerna måste göra avkall på sin natur för att vinna sitt oberoende. Kampen mot drifterna är en ständig kamp mot nya lockelser. Sett ur denna vinkel blir det moderna samhället en bur i vilken människan undertryckt

sin egen natur tills hon blivit en främling inför sig själv. Kvinnan har i modernitetens historia kommit att dels symbolisera hotet som hindrar det manliga jagets transcendens, dels frälsaren som räddar mannen från förflyktigandets destruktiva kraft.

Utställningen *Sireners Sång* vill uppmärksamma modernitetens identitetsskapande myter. Homeros beskriver i *Odyssén* den hjältemodige Odyssees resor och de faror han möter på vägen. Han övervinner lockelserna som hotar bli hans undergång genom att lägga band på sina drifter och följa sitt rationella förnuft. Genom att binda sig själv vid skeppets mast undkommer han sirenerna, de mytologiska kvinnofigurer som lockade sjöfarare ner i djupet med sin trollbindande, förföriska sång. I utställningsrummet befinner sig ljuset i ständig förändring när det varma dagsljuset blandas med ett blått, kyligt sken. Den underliggande känslan av hot blandas med förförelse. Mystiska och suggestiva lockar Mija Renströms virkade objekt betraktaren in i rummet, likt sjungande sirener. Glasburen, som är namnet på utställningsrummet symboliserar den bur i vilken det moderna samhället håller människan fångad.

Titeln på utställningen refererar även till Nina Björks bok *Sireners Sång – tankar kring modernitet och kön*, i vilken

författaren analyserar kvinnans roll i den modernistiska berättelsen. Hon skapar en ny version av historien om moderniteten i vilken kvinnan skrivs in. På ett liknande sätt omtolkar Mija Renström föreställningarna kring kvinnligt konsthantverk. Hennes virkade objekt övervinner sin historia och skapar sina egna förutsättningar. De företräder en dröm om människans frigörelse.

Mia Zeeck

BILDFÖRTECKNING

OMSLAG: INSTALLATION FÖR GLASBUREN MED BLÅTT LJUS (LARGE GREY OBJECT #001).

SID 2: 020802 OBJEKT #136 · (TERRORIST) SPARWABER HQ · BERLIN 2002.

SID 4: OBJEKT #001 – 026, SPARWABER HQ · BERLIN 2002.

SID 5: 980210 OBJEKT #10 (STAR) · SPARWABER HQ · BERLIN 2002.

SID 6 – 7: LARGE GREY OBJECT 001 · INSTALLATION FÖR SPARWABER HQ · BERLIN 2002.

SID 8: OBJEKT # 001 – 025 · GALLERI ROTOR · KONSTHÖGSKOLAN VALAND, GÖTEBORG 1999.

SID 9: INSIDA AV OMSLAG (020819 TEST FÖR BERLIN)

SID 11: LARGE GREY OBJECT #001 · INSTALLATION FÖR NORDIC PHOTOGRAPHIC CENTRE, OULU 2003.

SIRENERS SÅNG

UTSTÄLLNINGSPERIOD: MARS 2005 · STOCKHOLMS UNIVERSITET

KONSTNÅR: MIJA RENSTRÖM · MIJA.RENSTRÖM@HOME.SE

CURATOR: MIA ZEECK · MIA.ZEECK@YAHOO.COM

REDAKTÖR: MIA ZEECK

GRAFISK FORM: ERIK WÄPPLING · ERIK.WAPPLING@KONSTFACK.SE

REPRO: AUGUST ERIKSSON · AUGUST.ERIKSSON@SWIPNET.SE

BILDER: © MIJA RENSTRÖM

TEXT: MIA ZEECK

KORREKTUR: REBECCA WIGH

TRYCK: OLSSONS GRAFISKA AB

UTSTÄLLNINGEN OCH PUBLIKATIONEN HAR MÖJLIGGJORTS GENOM STÖD AV THE INTERNATIONAL CURATING MANAGEMENT EDUCATION · STOCKHOLMS UNIVERSITET

ETT STORT TACK TILL: DESIGNKOMPANIET · POWER EKROTH · AUGUST ERIKSSON · ROBIN FRANZÉN · IASPIS · VICTOR JARA MOLINA · ANNA LIVION INGVARSSON · YUVINKA MEDINA · HÅKAN OLSSON · OLSSONS GRAFISKA AB · RENEE PADT · MIJA RENSTRÖM · SUSANNE ROLF · LIV STOLTZ · ERIK WÄPPLING · REBECCA WIGH · BIRGITTA ÅKERSTRÖM · NICLAS ÖSTLIND.

